

اقتصاد بین الملل و جایگاه نفت در آن

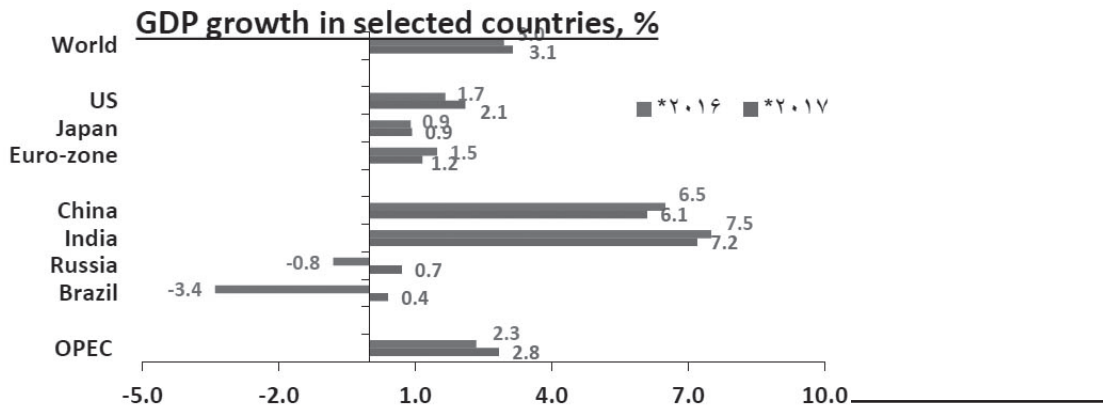
با سخنرانی دکتر حجت الله غنیمی فرد*

اشاره:

در چند سال اخیر روند صادرات و حضور قدرتمند جمهوری اسلامی ایران در بازارهای انرژی به ویژه نفت، به دلیل تحریم‌ها از روند معمولی خود خارج شد. اگرچه این امر در جایگاه خود موهبتی بود که در پی آن مقوله صادرات غیرنفتی و نیز موانع این حیطه به صورت جدی برای سیاست‌گذاران شناخته شد، اما بخش صادرات نفتی کشور نیز با آسیب‌های بسیاری مواجه گشت. در حال حاضر تلاش کنونی ایران برای بازگشت به بازارهای نفتی و دستیابی به جایگاه گذشته خود، مهمترین هدف کشور به شمار می‌آید. با توجه به اهمیت این مسائل، پژوهشکده مطالعات راهبردی در نشست این ماه خود از آقای دکتر غنیمی فرد معاون سابق وزیر نفت و رئیس دپارتمان مطالعات نفت در وین دعوت کرد که مسائل مربوط به جایگاه نفت در اقتصاد بین‌الملل و نیز چشم‌انداز تلاش‌های ایران را در زمینه بازگشت به بازارهای نفتی با حضور اعضای هیئت علمی پژوهشکده به بحث و تبادل نظر بگذارند. این نوشتار، نسخه مکتوب و تدوین شده این نشست است که تقدیم خوانندگان ماه‌نگار دیده‌بان امنیت ملی می‌شود.

است. به‌عنوان مثال ایران در سال ۲۰۱۶ رشد سه‌دهم درصد داشته است و در سال ۲۰۱۷ برای آن رشد ۳/۱ درصد پیش‌بینی می‌شود و این نکته مثبت و خوش‌بینانه‌ای برای کشور ما محسوب می‌شود. به ترتیب و طبق نمودار زیر بر حسب درصد می‌توان میزان رشد و افول کشورها در حوزه تولیدات نفت را عنوان کرد.

● **دکتر غنیمی فرد:** تولید ناخالص داخلی از مجموعه معیارهای بررسی اقتصاد در کشورهای مورد مطالعه و تأثیرگذار در حوزه نفت است و می‌توان از آن به استناد استفاده کرد و از طریق آن مقایسه نمود که هر کشور نسبت به سال قبل و پیش‌بینی سال آینده چه عملکرد و شاخصی در حوزه پیشرفت و یا شاخص‌های نفتی داشته

* معاون سابق وزیر نفت و رئیس دپارتمان مطالعات نفت در اوپک، وین

است، به سر می‌برد که امیدواریم برای سال آینده ۰/۴ درصد پیشرفت را داشته باشد ولی با توجه به سیاست‌های نادرست خانم روسف و معاون دولت موقت بعد از ایشان احتمال این عدم موفقیت برای برزیل هم وجود دارد. برزیل اگر عملکرد و خط‌مشی‌های اقتصادی مناسبی داشته باشد، می‌تواند یکی از بزرگترین اقتصادهای منطقه آمریکای لاتین را به خود اختصاص دهد و کل منطقه را تحت تأثیر قرار دهد، چون این کشور هم صادرکننده و هم واردکننده نفت می‌باشد. متأسفانه وضعیت اقتصادی در کشورهای آمریکای لاتین به جز شیلی مثبت نیست.

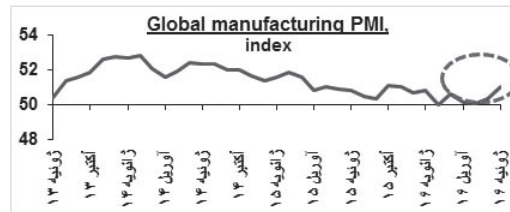
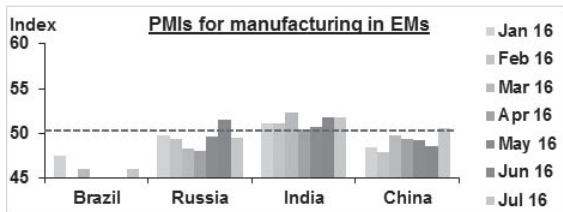
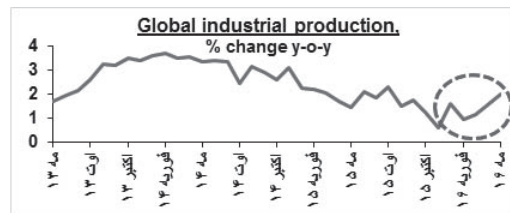
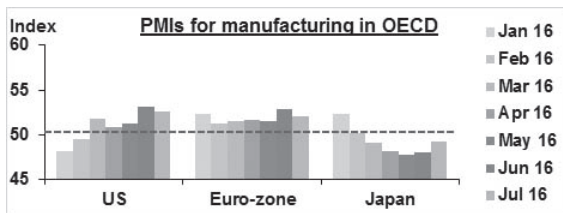
طبق نمودار ۲/۳ درصد رشد برای مجموعه کشورهای اوپک در سال جاری و ۲/۸ درصد رشد برای سال آینده پیش‌بینی کرده‌ایم، در این آمار کشور ایران با صادرات بیشتر و رشد اقتصادی‌اش نقش بسزایی در این زمینه داشته است. بدترین وضعیت اقتصادی با ۸ درصد رکود شامل ونزوئلا می‌شود که ممکن است این روند نزولی اقتصاد و سیاست این کشور را مورد تحول و تشویش قرار دهد. در حال حاضر چیدمان سیاسی و مدیریتی دولت ونزوئلا به گونه‌ای است که رشته کارها به دست مدیرانی افتاده که عملکرد مثبتی از خود ارائه ندادند و در پی آن ناتوانی در پیاده‌سازی سیاست‌هایشان رخ داده است که همه این عوامل می‌تواند اقتصاد و سیاست این کشور را دچار تزلزل و تحول کند.

یکی دیگر از شاخص‌ها؛ مدیران خرید می‌باشد که در رابطه با تولیدات در کشورهای سازمان همکاری اقتصادی توسعه و یا OECD چند نمونه در نمودار ذیل آمده است.

آمریکا در سال ۲۰۱۶ از ۱/۷ درصد و در سال ۲۰۱۷ با پیش‌بینی‌ها از ۲/۱ درصد رشد تولید ناخالص داخلی برخوردار می‌باشد. ژاپن از میزان رشد صنعت نفت یکسانی در سال ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷، معادل ۰/۹ درصد برخوردار است. منطقه یورو در سال ۲۰۱۶ از ۱/۵ درصد رشد برخوردار بوده و در سال آینده به دلیل خروج انگلیس از اتحادیه اروپا با توجه به تبعات و اثرات منفی که دارد قطعاً در سال آینده این میزان از رشد، کاهش پیدا خواهد کرد.

رشد ناخالص داخلی در چین در سال جاری ۶/۵ درصد است و در سال آینده کمتر از ۶/۱ درصد انتظار می‌رود. هند در سال جاری رشد ۷/۵ درصدی را دارا بوده است ولی در سال بعد پیش‌بینی می‌شود به ۷/۲ درصد کاهش یابد. روسیه در سال ۲۰۱۶ رکود ۰/۸ درصد را داشته و امیدواریم با توجه به تغییر سیاست‌هایش و حل مشکلاتش با اتحادیه اروپا بتواند در سال ۲۰۱۷ روند صعودی را در پی بگیرد. روسیه اگر بتواند تحریم‌هایی که اتحادیه اروپا بر او اعمال کرده را رفع و حل و فصل کند و از طریق کشور سوریه به آمریکا نزدیک شود و نظم و ترتیبی به مجموعه سیستم‌های خود بدهد و موفق وارد عمل شود به قطعاً پیشرفت‌هایی خواهد کرد، ضمن اینکه انگلیس با خروج از اتحادیه اروپا دیگر ملزم به رعایت قوانین و ضوابط اتحادیه علیه روسیه نمی‌باشد و خود این، عاملی بر تقویت روابط دوجانبه از نظر اقتصادی و تجاری کشور روسیه با انگلیس می‌باشد.

طبق نمودار متأسفانه برزیل با توجه به سیاست‌های غلط دولت‌مردان خود در رکود ۳/۴ درصد که رقم بسیار بالایی

طبق نمودار هر زمانی که شاخص زیر ۵۰ قرار گیرد، نشان از آهستگی رشد اقتصادی این کشور است و هر وقت بالای ۵۰ باشد، در روند کاهش سطح شیب و یا رکود قرار دارد.

طبق نمودار آمریکا از ماه ژانویه تا آخر جولای دارای افت و خیزهایی بوده است که در سه ماه اول روند آن صعودی بوده و در سه ماه دوم دچار افت و نزول شده است. آمریکا دارای نوسان است ولی به دلیل اینکه شاخص آن بالای ۵۰ قرار دارد و اگر افتی هم در اقتصادش داشته باشد، بلافاصله اثر آن بر روی کشورهایی که با آن تجارت اصلی دارد، نشان داده می‌شود و به یقین تأثیر و تبعات آن به نفت هم وارد خواهد شد.

طبق نمودار در منطقه یورو شاخص از ۵۰ بالاتر است و آلمان به عنوان اصلی‌ترین کشور توانسته به قدرت این مجموعه کمک بکند. بعد از آلمان، فرانسه به دلیل شرایط و وضعیت اقتصادی نامطلوب تأثیرات خودش را گذاشته است. با این شرایط کشور اسپانیا هم توانسته است تا حدودی شرایط را مساعدتر کند و وضعیت بهتری را داشته باشد و بعد از آن کشور ایتالیا که همچون آتش زیر خاکستر است و با بدهی‌های شدید دولتی مواجه است، ممکن است با این روند به شرایط رکود سه سال قبل برسد. با تمام این احوالات شاخص بالای ۵۰ نشان از رشد اقتصاد منطقه یورو است. طبق نمودار نخست ژاپن با ۰/۹ درصد عملکرد مثبتی از خود نشان داده است، اگر چه می‌تواند عملکرد بهتری داشته باشد. در ژاپن تورم نزدیک به صفر است و نرخ بهره بانکی زیر نیم درصد می‌باشد.

ژاپن در صدد است تا توان پرداخت خانوارها را بالا ببرد و سعی در این دارد به تورمی که قرار بوده سه سال قبل شروع شود و تا پایان سال ۲۰۱۵ به دو درصد برسد دست یابد اما هنوز نتوانسته به این مقدار تورم برسد و آن را افزایش دهد. کشور برزیل به عنوان یکی از شاخص‌های دیگر بر اساس نمودار، رکود را نشان می‌دهد. در گذشته اقتصاد روسیه از رکود بیشتری برخوردار بوده است ولی در حال حاضر به خصوص در ماه ژوئن، بر اساس نمودار بالای ۵۰ درصد است و با توجه به سیاست‌ها و اصلاحاتی که در برنامه روسیه است وضعیت را بهتر از قبل می‌توان دید. در هند با توجه به نوسانات، شاخص یا بالای ۵۰ است و یا

روی ۵۰ قرار دارد که نشان از بالاترین رشد اقتصادی جهان در وضع کنونی می‌باشد.

در خصوص چین رقم‌های رشد اقتصادی دو رقمی بوده و در یک دوره بیشتر از یک دهه این مقدار را تجربه کرده است ولی اقتصاد آن به مرحله‌ای رسیده است که ظرفیت تولیدش بیشتر از توان قابل خرید در سطح جهان و آن مقداری که جهان به آن نیاز دارد می‌باشد و مازاد ظرفیت یکی از اشکالاتی است که به کشور چین وارد می‌شود. در کشور چین ظرفیت تولید وجود دارد، ولی خریدار داخلی به اندازه کافی وجود ندارد. این مسئله یکی از مشکلاتی است که کشور چین این چند سال و سال‌های آینده با آن مواجه است.

شاخص دیگری که مدنظر ماست، تولیدات صنعتی می‌باشد که معمولاً این تولیدات افزایش پیدا نمی‌کند ولو به سفارش خریدی که برای آنها آمده باشد و این نشان از تکان خوردن اقتصاد جهانی در نیمه دوم سال جاری میلادی است. معمولاً در نیمه دوم سال جاری میلادی وضعیت اقتصادی جهان می‌تواند کمی مطلوب‌تر شود. تقاضای نفت از مواردی است که مورد مصرف قرار می‌گیرد و در اصطلاح اقتصادی تقاضا و مصرف یکی می‌شود. اگر تولیدی در داخل بشود و وارداتی صورت بگیرد ما باید بعد از اینکه بدانیم چه مقدار از این دو مجموعه ذخیره شده‌اند میزان تقاضای آن را حساب کنیم. فرض بر اینکه اگر ۱۰۰ بشکه در داخل تولید و ۵۰ بشکه وارد و ۸۰ بشکه مصرف و مابقی را ذخیره کنند آن مقدار ذخیره شده جزء demand (تقاضا) به حساب نمی‌آید. مانند چین که اگر مبالغ بسیار کلانی را ذخیره و پول آن را به ایران و دیگر کشورها بدهد مابقی را در ذخایر استراتژیک خودش نگه می‌دارد و ما به این مسأله تقاضا نمی‌گوییم. در کشورهای مربوط به سازمان همکاری اقتصادی توسعه OECD باید بررسی کرد روند افزایش تقاضا در این سالها به چه صورتی بوده است. در سال گذشته این روند در رابطه با اروپا در حال افزایش بوده و دلیل آن را قیمت بسیار پایین نفت می‌توان عنوان کرد. رشد و دسترسی به سیستم حمل و نقل در اروپا نسبت به آمریکا بسیار آسان‌تر است، اروپا از وسعت کمتری نسبت به آمریکا برخوردار است و این امتیازی است برای کم شدن سوخت در اروپا.

اثرات فصلی است. بر اساس آمارها در اروپا روند افزایشی مطلوبی را نداشتیم و آن هم طبق آمارها از فراز و فرودهایی برخوردار بوده است. اما در هند روند افزایش و کاهش به طور مساوی بوده است.

در بازار جهانی قیمت طلا و نفت از رابطه متقابلی برخوردارند و با یکدیگر مرتبط هستند و همچنین از ۴۰ سال گذشته در یک جریان حرکت می‌کردند. هر زمانی که قیمت نفت بالا می‌رود، قیمت طلا پایین می‌آید و یا بالعکس عمل می‌کنند و به نوعی قیمت‌های این دو به هم وابسته هستند. بر اساس آمارها بالاترین مصرف‌کننده و تقاضای نفت و گاز متعلق به آمریکایی‌ها می‌باشد که روزانه نزدیک به ۲۰ میلیون بشکه در روز مصرف دارند. به همین دلیل است که بالا و پایین شدن قیمت نفت بر اقتصاد آمریکا اثر می‌گذارد. در آسیا بالاترین رتبه مصرف به چین اختصاص دارد که نزدیک به ۱۱ میلیون بشکه در روز می‌رسد؛ بعد از آن به ژاپن و هند با ۴ میلیون بشکه در روز و بعد از کشورهای اطراف ما از جمله عربستان با رقم ۳/۳۰۰/۰۰۰ بشکه که از ایران هم بالاتر هست. ایران نزدیک به ۲ میلیون بشکه در روز مصرف دارد.

تولیدات نفت و تأثیرات آن

زمانی که قیمت نفت بالا می‌رود نباید تصور داشت که برای ما که کشور نفتی هستیم سود هنگفتی داشته باشد زیرا در پی افزایش قیمت نفت آن‌سی، قیمت اجناس و کالاهای دیگر هم مانند آلومینیوم، مس، کالاهای کشاورزی و... افزایش پیدا می‌کند. در رابطه با تولیدات نفت در نیمه دوم سال ۲۰۱۵ قیمت‌های نفت هم کاهش پیدا کرد و به دنبال آن تولیدات غیراوپیک هم کاهش یافت. مجموعه کاهش تولیدات نزدیک به ۸۰۰ هزار بشکه نفت در روز در سال ۲۰۱۶ رسید. ما در سال آینده پیش‌بینی می‌کنیم کشوری مثل کانادا افزایش تولید داشته باشد. بر اساس بررسی‌ها و پیش‌بینی‌ها طبق نمودار ذیل برای تولیدات در کشورهای دیگر برای سال آینده می‌توان این گونه بیان کرد که برزیل و کنگو روند افزایشی در تولید داشته باشند و روسیه، مالزی، تایلند، مکزیک و آمریکا روند کاهشی در پیش داشته باشند.

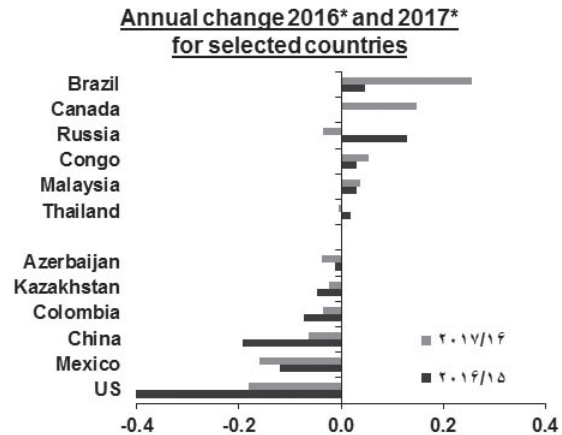
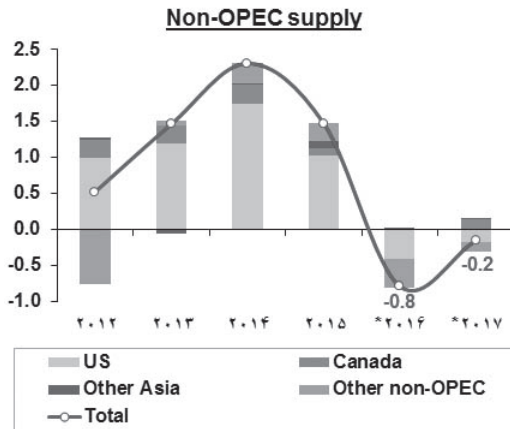
در این مجموعه آسیا پاسیفیک مانند ژاپن، استرالیا و کره همگی در سال‌های ۲۰۱۵ الی ۲۰۱۷ از رشد منفی در منطقه برخوردار هستند و تقاضایی هم برای نفت نداشتند. در حال حاضر ما نزدیک به ۳۰۰ هزار بشکه در روز صادر می‌کنیم و هنوز به رقم ۳۷ سال پیش که ۱ میلیون بوده، نرسیده‌ایم و نخواهیم رسید به این دلیل که آنها مثل سابق مصرف ندارند و نمی‌خواهند مصرف نفت و گازشان را بیشتر کنند.

یکی از نقطه‌نظرهای مثبت در OECD به آمریکا اختصاص می‌یابد. آمریکا یعنی شامل کشورهای چین، کانادا، مکزیک و شیلی؛ عمدتاً وابسته به ایالات متحده آمریکا می‌باشند و از افزایش تقاضای چشمگیری هم برخوردار بودند. در آمریکا به علت پایین بودن قیمت بنزین مصرف روزانه‌شان نزدیک به ۹/۹۶۰ میلیون لیتر در روز رسید در صورتی که در گذشته مصرف روزانه‌شان ۸ میلیون لیتر بوده که این رقم بسیار قابل توجهی در مصرف می‌باشد. در آمریکا خودروهای گازوئیل سوز بسیار کم است و برعکس در اروپا بیش از نیمی از خودروهایشان گازوئیل سوز و برقی می‌باشد. باتوجه به این شرایط و نزول قیمت بنزین در آمریکا تقاضا برای خرید خودرو بالا رفت. بر اساس آمارها بالاترین مصرف بنزین در جهان مربوط به کشور آمریکا می‌باشد.

در مورد آسیا روند مصرفی چین کاهش پیدا کرده است و پیش‌بینی می‌شود تا سال آینده به همین روال پیش برود. هند هم با توجه به سیاست‌هایی که در پیش گرفته می‌تواند از کشوری باشد که در تقاضا مؤثر واقع بشود ولی با توجه به پیشرفت‌هایی که داشته است نمی‌تواند مانند چین شود زیرا اقتصاد این دو کشور از نظر اندازه قابل مقایسه با هم نیستند.

مرتب‌بندی اقتصادی چین در دنیا ۱۶ درصد است و آمریکا حدود ۱۷ درصد، ولی هند به مراتب کمتر از این دو می‌باشد و حدود ۳ الی ۲/۵ درصد از اقتصاد جهان را به خود اختصاص داده است و یکی از دلایل آن سبک و روش زندگی سنتی است که هنوز بر هند حکمفرماست می‌باشد. در بخش نفت تقاضا در کشور آمریکا در ماه‌های اکتبر، نوامبر و ژانویه منفی بوده است و دچار افت و خیزهایی می‌باشد. این روند نشان از رشد اقتصادی متلاطم همراه با

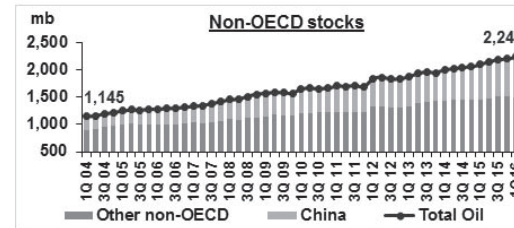
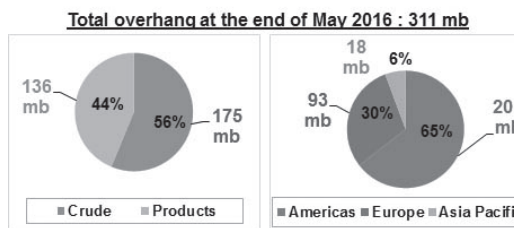
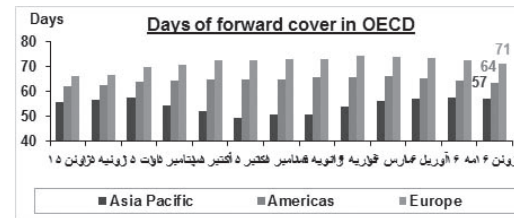
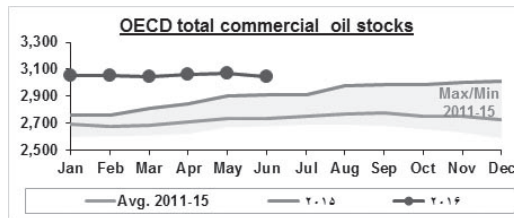

بشکه در روز است که بالاترین تولید در دنیا به حساب می آید. بعد از آن به ترتیب کشورهایی چون روسیه، عربستان سعودی، عراق، کانادا، ایران، امارات و... قرار دارند. اوپک پیش بینی می کند در سال آینده؛ آمریکا نزدیک به ۱۳/۴ میلیون بشکه در روز تولید بکند که این رقم نسبت به سال جاری کاهش پیدا می کند.

Stocks یعنی ذخیره که دو مدل ذخیره داریم ۱- ذخیره های تجاری ۲- ذخیره های استراتژیک
 ۱- ذخیره استراتژیک: یعنی مقداری که دولت ها براساس ضوابط خود شرکت ها را ملزم به نگهداری می کنند.
 ۲- ذخیره تجاری: مقداری را پالایشگرها و یا شرکت های تجاری ذخیره می کنند برای سود آینده و یا تعهداتی که در مقابل فروش فرآورده های شان دارند. طبق آماري که در نمودار OECD total commercial oil stocks مابین سالهای ۲۰۱۱-۲۰۱۵ میزان حداکثر و حداقل ذخایر

یکی از مدل نفت های ما نفت به اصطلاح در بند و یا گیر افتاده است که به آن Tightcrude می گویند. نفت خام زمانی به لایه هایی می رسد یا حتی در بعضی موارد سنگ هایی وجود دارد که نفت و گاز در آن گیر کرده و طبق فرآیندی باید آن را استخراج بکنند. در حال حاضر از سال ۲۰۰۷ آمریکا توانسته از این نوع نفت و گاز تولید داشته باشد و در سال ۲۰۱۵ تولیداتش را به ۴/۶۰۰/۰۰۰ بشکه که بالاترین مقدار است، برساند. البته اوپک پیش بینی می کند از این مقدار در سال آینده حدود ۶۰۰/۰۰۰ بشکه تولید کاهش یابد. نفت های غیر Tight مانند NGL که مخفف Natural Gas Liquids یعنی گاز طبیعی مایع و از حالت گاز در قالب مایعات جدا شده است. NGLها انواع مختلفی دارند بعضی از اینها زمانی که گاز از خود مایع جدا می شود، نمناک هستند و باید نم زدایی شوند، نمی که از آن حاصل می شود یک هیدروکربن است.

مجموعه تولیدات آمریکا در سال جاری ۱۳/۶ میلیون

تلاطم بالا باشد، مانند ژانویه ۲۰۱۶ قیمت آن پایین می آید و می توان این گونه بیان کرد که تب بالا باعث افت قیمت برای نفت می شود.

پیش بینی قیمت نفت

یکی دیگر از عوامل بررسی برای ما پیش بینی قیمت نفت براساس آمارهای پنج سال گذشته است. اگر ذخایر بالا باشد قیمت ها افت پیدا می کند و یا بالعکس آن واکنش نشان می دهد.

هر زمانی که تعداد ذخایر بازرگانی نسبت به پنج سال اضافه شود، قیمت ها افت پیدا می کند و هر موقع که ذخایر پایین می آید، قیمت ها بالا می رود. یکی دیگر از عواملی که قیمت نفت را تحت تأثیر قرار می دهد، قدرت خرید و یا برابری دلار است؛ امکان دارد دلار در مقابل پوند، یورو و یا هر ارز دیگری قرار بگیرد که قیمت نفت را تحت تأثیر قرار دهد.

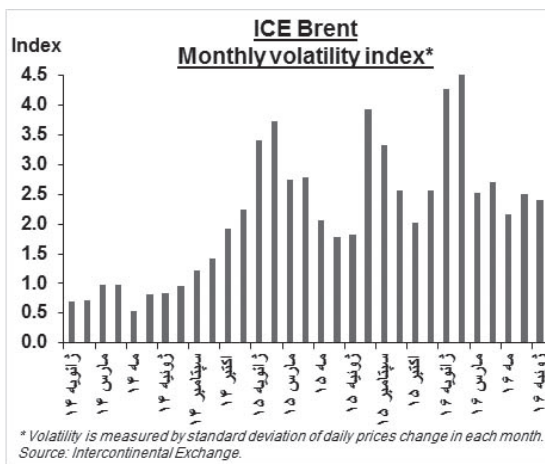
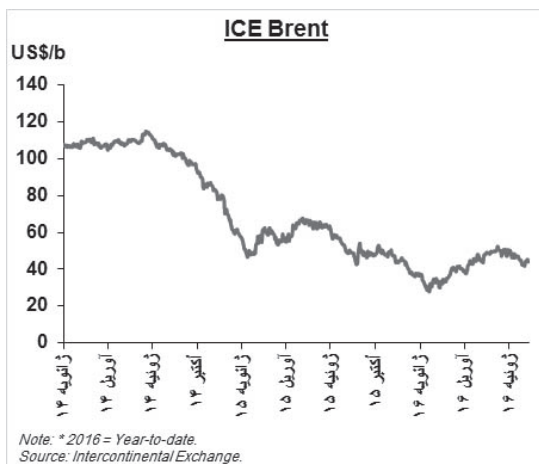
یکی دیگر از مقایسه ها، شناخت کشورهای است که با آمریکا تجارت خارجی دارند و ما ارز این کشورها را ملاک قرار می دهیم و آن را شاخص می گیریم و مقایسه می کنیم آیا قیمت دلار نسبت به آنها بالا رفته است یا پایین، هر زمانی که دلار بالا برود قیمت نفت پایین می آید و یا بالعکس آن اتفاق می افتد.

دو نفت خام مهم در جهان به عنوان پایه قیمت شناخته می شوند که یکی از آنها نفت برنت که در دریای شمال قرار دارد و تولید بسیار کمی از آن می شود. این نوع نفت در بورس به صورت کاغذی مورد معامله قرار می گیرد و مورد استناد است. در غرب تگزاس آمریکا Nymex و یا

بازرگانی کمترین و حداقل آن ۲/۶۰۰/۰۰۰ بشکه است و حداکثر آن ۳/۰۰۰/۰۰۰ بشکه می باشد که به صورت میانگین در این ۵ سال قرار داشته است؛ با توجه به آمارها ۳۱۱/۰۰۰/۰۰۰ بشکه نفت در بازارها اضافی است که این پدیده به کشورهای نفتی فشار می آورد. فروش نفت هم در ایران و هم در کشورهای دیگر چون در بازار زیاد است، مشکل است و نفت را هم نمی شود زیر قیمت بازار فروخت. میزان ذخیره سازی در جهان ۶۵ درصد به آمریکا و ۳۰ درصد به اروپا اختصاص دارد. در ژوئن سال جاری کشورهای آسیا برای ۵۷ روز نفت ذخیره داشتند، آمریکا برای ۶۴ روز و اروپا برای ۷۱ روز ذخیره داشته است.

در سازمان همکاری اقتصاد و توسعه در مورد چین افزایش ذخیره وجود دارد که مجموع این ذخایر نزدیک به ۲ میلیارد و ۲۴۰ بشکه اضافه می رسد. نزدیک به ۷ میلیارد بشکه خام چه به صورت استراتژیک و تجاری در دنیا ذخیره است.

طبق نمودار ذیل Volatility نشان می دهد که قیمت نفت برنت کاهش پیدا کرده است. (Intercontinental Exchange) ICE به بورس مابین قاره ای گویند که در انگلیس قیمت ها را اعلام می کنند ولی متعلق به آمریکا می باشد. قیمت نفت برنت در سال ۲۰۱۴ نزدیک به ۱۰۰ دلار می باشد، سال بعد حدود ۴۷ درصد کاهش پیدا کرد و به ۵۴ دلار رسید و در آخر طبق نمودار امسال به ۴۲ دلار رسید. یعنی از امسال تا پارسال ۱۱/۵ دلار کمتر شده است. Volatility نشان دهنده محاسبه از طریق Standard deviation است که از تغییرات قیمت روزانه در یک ماه خبر می دهد. هر زمانی که Volatility در نوسانات و

بازار بورس کالاهای تجاری نیویورک و WTI است که در مقایسه طبق نمودار WTI قیمتش از برنت ۲/۵ دلار بالاتر بود ولی بعد از تولیدات شیل و... نفت خام سبک در آمریکا زیاد شد و قیمت برنت بالاتر قرار گرفت. در حال حاضر آمریکاییها تصمیم گرفتند نفت خام آمریکا را به کشورهایی چون ایتالیا، چین، انگلیس و هلند هم صادر کنند. پیش‌بینی این است که امکان دارد WTI باز هم بالاتر برود.

یکی دیگر از عوامل مؤثر در قیمت نفت بازی کنندگان بورس هستند که به سوداگران بورس شناخته می‌شوند. این افراد با ملاحظاتی مانند وقتی می‌بینند بازار نفت در حال افت است پول خود را در جای دیگری مثل بازار طلا، مس، اوراق ارزه، بازار سهام و... سرمایه‌گذاری می‌کنند و به همین ترتیب هر کدام از این بازارها افت پیدا کنند، پولشان را به بازار دیگری انتقال می‌دهند. ما برای پیش‌بینی و کنترل قیمت نفت تمام این بازارها را باید با هم ببینیم و بررسی کنیم.

یکی دیگر از عوامل مهم بر روی قیمت نفت قراردادها هستند. هر مقدار قراردادی که برای خرید لازم است تا در بازار به مقدار مکفی موجود می‌باشد. اگر مقدار بیشتر از فروش باشد قیمت‌ها بالاتر می‌رود و یا بالعکس عمل می‌کنند. در سال ۲۰۰۸ روابط به قدری به هم وابسته بود که هر نوسانی موجب بالا رفتن قیمت می‌شد ولی در سال ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ روندشان به این شکل نبود و اثرات آن بسیار کم شد. دلیل این تغییر می‌تواند نفت خام واقعی زیاد باشد که این مازاد نمی‌توانست تأثیری بر روی آن بگذارد.

در رابطه با تقاضای سوخت امسال ۱/۲۲۰/۰۰۰ بشکه بیشتر از پارسال داریم و سال بعد کمتر می‌شود و به

نیاز بازار در سال آینده حدود ۱/۲ میلیون است و سال آینده به طور متوسط ۳۳ میلیون بشکه از ما تولید می‌خواهند که در حال حاضر ۳۳/۱ میلیون بشکه در دست تولید داریم یعنی بیشتر از انتظاری که در سال آینده از ما دارند.

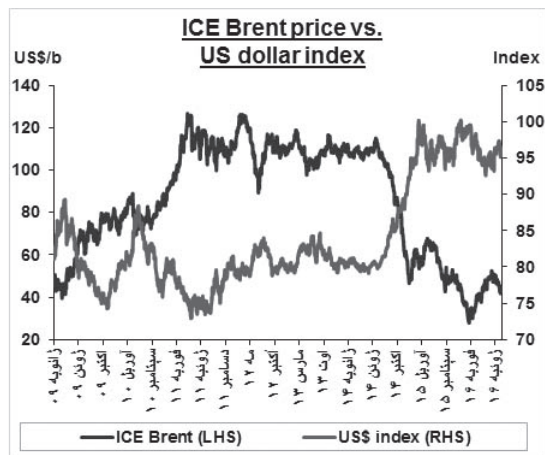
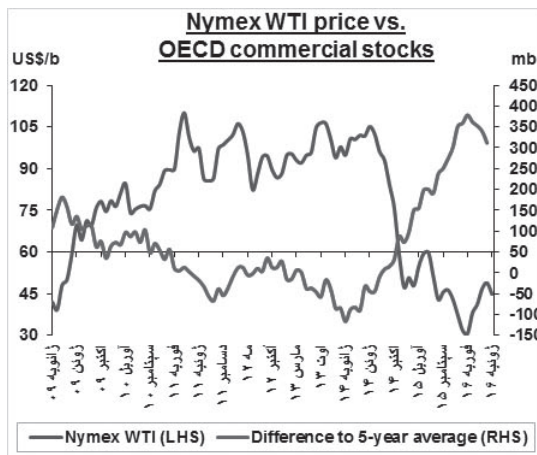
نیاز بازار در سال آینده حدود ۱/۲ میلیون است و سال آینده به طور متوسط ۳۳ میلیون بشکه از ما تولید می‌خواهند که در حال حاضر ۳۳/۱ میلیون بشکه در دست تولید داریم یعنی بیشتر از انتظاری که در سال آینده از ما دارند.

نیاز بازار در سال آینده حدود ۱/۲ میلیون است و سال آینده به طور متوسط ۳۳ میلیون بشکه از ما تولید می‌خواهند که در حال حاضر ۳۳/۱ میلیون بشکه در دست تولید داریم یعنی بیشتر از انتظاری که در سال آینده از ما دارند.

نیاز بازار در سال آینده حدود ۱/۲ میلیون است و سال آینده به طور متوسط ۳۳ میلیون بشکه از ما تولید می‌خواهند که در حال حاضر ۳۳/۱ میلیون بشکه در دست تولید داریم یعنی بیشتر از انتظاری که در سال آینده از ما دارند.

نقد و نظر:

ایران چه استراتژی را باید در نظر بگیرد که از نفت به عنوان فرصتی مناسب استفاده کند و اگر قیمت آن افت کرد، دچار آسیب نشود؟ و آنقدر هم سست در اقتصاد نباشیم تا نفت برای ما اقدامی بکند در این بین، ما باید چه استراتژی را در نظر بگیریم؟

	2015	15-14	1Q16*	2Q16*	3Q16*	4Q16*	2016*	16-15	1Q17*	2Q17*	3Q17*	4Q17*	2017*	17-16
(a) World oil demand	93.0	1.5	93.2	93.4	95.2	95.2	94.3	1.2	94.3	94.5	96.5	96.4	95.4	1.2
Non-OPEC supply	56.9	1.5	56.9	55.6	55.8	56.2	56.1	-0.8	56.2	55.7	55.6	56.4	56.0	-0.2
OPEC NGL	6.1	0.1	6.2	6.3	6.3	6.3	6.3	0.2	6.4	6.4	6.4	6.5	6.4	0.1
(b) Non-OPEC supply and OPEC NGL	63.0	1.6	63.2	61.8	62.1	62.5	62.4	-0.6	62.5	62.1	62.0	62.9	62.4	0.0
OPEC	32.1	1.1	32.5	32.7										
Difference (a-b)	30.0	-0.1	30.0	31.6	33.1	32.7	31.9	1.9	31.8	32.4	34.4	33.4	33.0	1.2
Balance	2.1		2.5	1.1										
Historical Average	0.0		1.0	1.1	-0.1	0.2	0.6							

Difference(prev. month)	0.1	0.0	0.1	0.0	-0.1	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.1	0.1	-0.1	0.0	0.1
-------------------------	-----	-----	-----	-----	------	-----	-----	------	-----	-----	-----	------	-----	-----

با توجه به دانسته‌ها و مشاهدات عربستان در حال حاضر از این امکان سیاسی برخوردار نیست.

○ آیا قراردادهای نفتی می‌تواند موجب جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی شود؟ آیا درآمدهای نفتی قابل وصول است و می‌شود درآمد حاصل از آن به کشور باز گردد؟ تولید نفت شیل چه مقدار است و چه زمانی ممکن است این تولید کاهش یابد؟

● در آخر بررسی‌های اوپک تا سال ۲۰۲۵ حداکثر تولید نفت شیل انجام می‌شود و پیش‌بینی می‌شود به ۶ میلیون برسد. در زمینه بازگشت سرمایه بعضی از کشورها هنوز در زمینه بانکی مشکل دارند ولی خوشبختانه فروش صورت می‌گیرد، در حال حاضر درآمد کسب‌شده ایران نمی‌تواند تلف بشود و این امر بسیار مهمی برای ما تلقی می‌شود.

○ با توجه به درآمدهای بلو که شده نفتی ایران و تحریم‌های بانکی که در سال ۲۰۰۸ وضع شد، آیا امکان دریافت این پول‌ها وجود دارد و با توجه به اینکه از طریق دلار نمی‌شود آیا می‌توان از ارزهای دیگر استفاده کرد؟

● زمانی که دلار تضعیف شد با خریداران نفتی توافق کردیم که ارزهای دیگر را بگیریم. قبل از تحریم‌ها در سالهای متمادی ما سومین شرکت بزرگ دنیا در حیطه نفتی بودیم. شرکتی که در نظر است، تروریستی اعلام کنند، شرایط مخصوصی دارد. اگر پول ایران از جایی به جای دیگر برود در آن زمان پولی را که بانک مرکزی فرستاده است کنترل می‌کنند و به صادرات نفت ایران کاری ندارند.

● **Duality** عارضه‌ای است که نقطه ضعفی را در کشوری ایجاد بکنند تا بتوانند از این عارضه استفاده سوء به نفع خودشان داشته باشند. ایران نباید درگیر چنین عارضه‌ای شود. نقطه ضعف ایران اقتصادش است؛ اقتصاد اگر بیمار نباشد نمی‌تواند از آن سوء استفاده بکنند. یک دوره ۱۰ ساله دوره بسیار خوش‌بینانه‌ای است. به طور مثال آمریکا با اینکه نفت بخش کوچکی از اقتصادش است با پایین‌افتادن قیمت نفت سرمایه‌گذاری در آن را کم کرده است و رشد اقتصادی‌اش کاهش یافته است.

○ اختلافات بین ایران و عربستان و کشورهایی که وزن قابل توجهی در حوزه نفت ندارند مانند نیجریه در آینده سازمان اوپک به چه صورت است؟ آیا مکانیزم‌هایی برای این روند می‌توان پیش‌بینی کرد، لزوم و قواعد و قوانینی که برای این سازمان پیش‌بینی شده به چه صورت می‌باشد؟

● اوپک از معدود سازمان‌هایی است که بعضی از اعضای آن کشورهای در حال رشد و فقیر هست. ممکن است در این بین بعضی از اعضا با یکدیگر اختلاف هم داشته باشند. اوپک یک پایگاه برای اقدامات رسمی دیپلماتیک شناخته می‌شود. در اوپک کشورهایی که تولید بیشتری دارند، خود را بالاتر از بقیه می‌بینند و دیپلماسی نفتی بر مجموعه دیپلماسی کشور نقش بسیار مهمی دارد و میزان آن بستگی به کارایی دیپلماسی نفتی طرف مقابل دارد. دیپلماسی نفتی عربستان با توجه به موقعیت فعلی، نمی‌تواند آن کارایی را داشته باشد که بتواند پاسخگو باشد.

